

मी कोणाचा?

इंजिनिअरिंग झाल्यानंतर पुढे काय करायचं हा एक मोठाच प्रश्न माझ्यासमोर उभा होता. मला काय आवडतं? हा एकमेव निकष लावून मी या प्रश्नाचं उत्तर शोधण्याचा प्रयत्न करत होतो. मी इंजिनिअरिंग दरम्यान E&TC या शाखेचं शिक्षण घेतलं होतं. कोअर इलेक्ट्रॉनिक्स मध्ये काम केलं तर इतरांपेक्षा काहितरी वेगळ केल्याच समाधानही मिळेल आणि स्वतःला 'हुशार' म्हणवून घ्यायची हौसही भागेल; परफेक्ट विन-विन परिस्थिती असल्यामुळे मी कोअर इलेक्ट्रॉनिक्स मध्ये काही करता येतं का ते शोधत होतो. हे सगळ करत असताना खरतर मी हे जे काही करतो आहे हे मला खरच करायच आहे का ? मला नक्की काय करायचंय? हे प्रश्न अध्ये मध्ये डोक्यात यायचेच.

या प्रश्नांच्या उत्तरांच्या शोधात 'निर्माण' च्या शिबिरात आलो. निर्माण मध्ये दोन महत्वाच्या गोष्टी घडल्या. मला आयुष्यात काय करायचंय या प्रश्नाच्या उत्तराच्या शोधात, मला काय आवडतं यापेक्षा मी कोणाचा आहे? आणि समजात गरज कशाची आहे? या प्रश्नांनी नवीन दिशा दिली आणि मी करत असलेल्या प्रत्येक गोष्टीला सतत इतरांकडून approval शोधण्याच्या माझ्यातल्या वृत्तीला थोडसं बाजूला सारून स्वतःतल्या चांगल्या आणि वाईट गोष्टींसह स्वतःला स्विकारण्याचा आणि सुधारण्याचा धीर मला मिळाला.

मी कोणाचा? या प्रश्नाचं उत्तर शोधताना, समाजातील तळगाळातील गरीब लोकांना मी answerable आहे या गोष्टीची तीव्रपणे जाणीव झाली त्यामुळे मी समाजातील आर्थिक विषमता व गरिबीच्या प्रश्नावर काम करण्याचा निर्णय घेतला. प्रश्न तर ठरला पण गरिबीच्या प्रश्नावर काम करायचं म्हणजे नेमकं काय करायचं हे माहिती नव्हतं आणि पुढे काय करायचंय याची नेमकी दिशा

ठरवल्या नंतर नुसताच विचार करत राहण पटत नव्हतं; म्हणून प्रत्यक्ष काम करून पाहण्यासाठी मी 'सर्च' च्या व्यसनमुक्ती विभागात कार्यकर्ता म्हणून रुजू व्हायचं ठरवलं.

मागच्या वर्षभरापासून मी प्रामुख्याने शालेय मुलांमधील तंबाखू सेवनाच्या प्रश्नावर काम करत आहे. या प्रश्नावर काम करताना प्रत्यक्ष फिल्डमध्ये वापरावयाची छोटी मोठी कागदपत्रे बनवण्यापासून ते त्यांचा वापर प्रत्यक्ष करणे व तो करताना येणाऱ्या अडचणी समजावून घेणे, त्या सुधारणे, एखाद्या प्रकल्पाची प्रत्यक्ष अंभलबजावणी कशी होते, त्यात वेगवेगळ्या पातळ्यांवरती कुठल्या अडचणी येतात हे सगळ समजावून घेत आहे. या सर्व गोष्टींमधून होणारं शिक्षण कुठलंही शाळा कॉलेज मला देवू शकणार नाही हे या प्रक्रियेदरम्यान कळून चुकल. एका प्रकल्पाची सुरुवात ते शेवट अशी पूर्ण प्रक्रिया पाहण्याचा अनुभव खुप fascinating होता. या प्रकल्पामुळे लहान मुलांसोबत काम करण्याचा आनंद अनुभवता आला.

सर्चने २०१५ आणि २०१६ या दोन वर्षी गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्ह्यातील दारुच्या सेवनाचे प्रमाण व त्यावर होणारा खर्च शोधण्यासाठी व्यापक सर्व्हे केला. या सर्व्हेत नियोजन, फिल्ड सुपरव्हिजन व डाटा एंट्री अशा विविध पातळ्यांवर पार पाडलेल्या जबाबदाऱ्यांमुळे ऑपरेशनल डेफिनेशन्स, पायलट टेस्टिंग, यासारख्या वरवर लहान वाटणाऱ्या गोष्टी किती प्रचंड महत्वाच्या आहेत हे समजलं.

काम करत असताना सतत स्वतःचे कम्फर्ट झोन तोडावे लागले, मनात उडणारा वैचारिक गोंधळ, सतत येणारे भावनिक चढ-उतार, एकुणच आयुष्यातील अनिश्चिततेबद्दल वाटणारी भीती, प्रत्यक्ष काम करताना येणाऱ्या अडचणी, हे सर्व हाताळताना स्वतःबद्दल व इतरांबद्दल वाढत असलेली समज आणि एकुणच माणूस म्हणून सतत होत असलेली वाढ मला अमुल्य वाटते.

-प्रतिक वडमारे

१० मार्च २०१६

